

Hudba jako strategie pro soužití? Romské hudební aktivity v České Republice

Školitel: Assoc. Prof. PhDr. Csaba Szaló, Ph.D.

Cíl tohoto výzkumu je zkoumat možnosti romské hudby, aby se stala způsobem překonání předsudků z majoritní společnosti (neromská společnost), a taky způsobem apelace na romskou identitu v romské komunitě.

Romové jako menšina všude v Evropě žijí už asi 500 let. Ale většina z nich je stále považována za „cizince“ nebo „jiné lidi,“ a říká se, že soužití s nimi je velmi těžké dosáhnout. Mluví se o nich s negativními termíny jako problematická skupina, chudoba, nezaměstnaní, segregace a diskriminace. Takovým způsobem získali Romové špatnou reputaci v majoritní společnosti, ale jedna věc, kterou lidé mají rádi, je jejich hudba. Takže romská hudba se může být považována za dobrý způsob nebo strategii k dosažení svých sdělení majoritní společnosti, protože hudba jednoduše dosáhne neromů. Zároveň konzumace a rozšíření hudby ve vlastní romské komunitě může být příčinou konstrukce romské identity použitím tradičního stylu hudby nebo romského jazyka. skrze použití tradičního stylu hudby nebo jejich jazyka romštiny. Proto budu zkoumat skrze romskou hudbu a hudební aktivity účinky hudby jakožto strategie pro Romy jak hlásat svá práva a názory, na konstrukci romské identity a vztah s majoritní společností.

Výzkum romské hudby byl až dosud spíše zaměřený na tradiční hudbu, která byla v jejich komunitě konzumována, a byla zkoumaná z folklorní perspektivy [Stewart 1998, Jurková a Bigwood (ed.) 2009]. V tomto bodě, romská hudební scéna v České republice může nabídnout zajímavé případy, protože existuje hodně kapel, které se spojují romskou tradiční hudbu a moderní neromský styl, například hip-hop, jazz nebo funk. Kromě toho, tyto kapely jsou také populární mezi Čechy. Takže romská hudba a hudební aktivity můžou zároveň působit jako zprostředkovatelé mezi romskou a neromskou společností a najít odpovědi na otázky možnosti soužití a způsobit průlom v „romské problematice“.

Proto **základní výzkumné otázky** jsou:

- Jaké romské kapely existují v České republice? Jaké sdělení a názory se oni snaží vyjádřit skrz hudbu? Kdo reprezentuje co a komu?
- Jak funguje romská hudba v české společnosti? Může se stát efektivním způsobem překonání negativních dojmů nebo předsudků vůči Romům?
- Jaký vliv má hudba mezi Romy? Pomůže vytvořit romskou identitu? Jaký je rozdíl mezi romskými muzikanty a „obyčejnými“ Romy?

Teoretický kontext

Kulturní a literární teoretička Spivak se ptala ve své knize [1998], zda „Subaltern“, lidé s oslabenými právy, zejména ženy v „třetím světě“ by mohly mluvit volně nebo ne. Ačkoli kontext je jiný,

Romové v Evropě by se také mohli pojmenovat jako „Subaltern“, protože jsou oslabeni a diskriminováni. V tomto bodě romská hudba může zplnomocnit Romy, aby překonali svou pozici jako „Subaltern“. Také se bude brána ve zřetel „hranice.“ Může existovat hranice, kterou si skupina vytvoří skrze vzájemnou identifikaci a pocit sounáležitosti [Barth 1969] a taktéž hranice vytvořená ostatními skrze interakci s nimi [Isajiw 1974]. Jak bylo zmíněno dříve, Romové a neromové mohou pomocí hudby pozitivně překročit tuto hranici. Ve výzkumu bude analyzováno, jak romští hudebníci a české publikum tuto hranici vnímají. Dále bude zkoumáno, zda Romové, kteří nikdy nebyli spojení jako jeden národ, nebo jak Brubaker [2004] uvedl jako „etnika bez skupiny“, by mohli založit něco jako „imaginární komunitu“ [Anderson 1983] skrze hudbu, nebo nějaké komunitní hnutí proti rasismu [Gilroy 1987]. Nadto jazyky a hudební styl, které jsou používány v jejich hudbě budou zkoumány z pohledu „vytváření tradic“ [Hobsbawm and Ranger (ed.) 1983].

Zdoroj dat/Metodologie

Data budou brána hlavně z terénních výzkumů (pozorování při zapojování se a rozhovory). Ta budou podpořena literární analýzou dějin romské hudby v České republice a hudebních aktivit menšin v ostatních státech (například hip-hop v USA).

První rok:

- Terénní výzkum hlavně v Brně, zúčastnění se koncertů romských kapel a akcí jako Mezinárodní den Romů, Den národnostních menšin, nebo Khamoro festival
- Pozorování při zapojování se na hudebních aktivitách pro mládež v neziskových organizacích
- Sbíráni informací o romských kapelách v České republice a jejich klasifikace
- Literární analýza, sbírání novin a článků

Druhý a třetí rok:

- Výběr několika různých kapel z klasifikace, zúčastnění se jejich koncertů, rozhovor s členy kapel a publikem
- Literární analýza, sbírání novin a článků
- Začátek psaní disertační práce

Čtvrtý rok:

- Dokončení disertační práce

Bibliografie

- Anderson, Benedict. 1983. *Imagined Community*. London and New York: Verso.
- Barth, Fredrik (ed.). 1969. „Introduction“, In *Ethnic Groups and Boundaries*, pp.9-38. Boston: Little Brown&Co.
- Brubaker, Rogers. 2004. *Ethnicity without Groups*. Cambridge and London: Harvard University Press.

- Gilroy, Paul. 1987. *There Ain't No Black in the Union Jack*. London and New York: Routledge.
- Hobsbawm, Eric and Terence Ranger (ed.). 1983. *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Isajiw, Wsevolod W. 1974. "Definitions of Ethnicity", *Ethnicity* 1(2): 111-124.
- Jurková, Zuzana and Lee Bigwood. 2009. *Voices of the Weak—Music and Minorities*. Praha: Slovo21.
- Simmel, Georg. 1950. *The Sociology of Georg Simmel*. Edited and translated by Kurt H. Wolff. New York: The Free Press.
- Spivak, Gayatri Chakravorty. 1998. *Can the Subaltern Speak?* Tokyo: Misuzushobo.
- Stewart, Michael. 1998. *The Time of the Gypsies*. Boulder: Westview Press.

Apendix: Anotace magisterské práce

“Antropologické Studium o Konstrukci a Dynamice Romské Identity”

V magisterské práci zkoumám způsob konstrukce romské identity a jejich životní strategie v neromské komunitě. Používám data z terenního výzkumu v Litvě, Polsku, Maďarsku a České republice a z literární analýzy. Příběhy indického původu, romština a použití názvu „Roma“ jsou ukázány jako způsoby, které jsou používány „elitními“ Romy k hlášení se o svou identitu. Kromě toho má mezi Romy velký význam rituální čistota/nečistota, která stejně funguje jako způsob odlišení Gadže (neromů) od Romů. Jsou také diskutovány způsoby přežití, například ekonomické interakce, používání sociální dávek a strategie skrývání /ukazování své etnicity.